

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

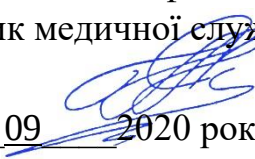
УКРАЇНСЬКА ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

Кафедра авіаційної, морської медицини та психофізіології

(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник кафедри авіаційної морської
медицини та психофізіології
полковник медичної служби

 Ігор ТРІНЬКА
«01» 09 2020 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)

вид дисципліни професійно-спеціальна підготовка (вибіркова)
(загальна підготовка (обов'язкова/вибіркова) / професійна підготовка (обов'язкова/вибіркова))

форма навчання денна
(денна/заочна)

Київ – 2020/2021 навчальний рік

1. Опис курсу та Веб-сайт його розміщення

Предметом вивчення навчальної дисципліни є різноманітні особливості психіки людини та їх вплив на здоров'я і хворобу, психічні особливості хворої людини (внутрішня картина хвороби), особистість лікаря, психологія взаємовідносин між хворим і лікарем, а також медичних працівників в процесі професійної діяльності.

Вивчення дисципліни поширює системні знання з загальних й окремих психологічних закономірностей змін і відновлювання психічної діяльності за різних патологічних станів, при аномаліях розвитку та дезадаптаціях і їх психодіагностику, психотерапію, психокорекцію, реабілітацію та психопрофілактику. Вона виходить із психологічних теорій і психологічних методів, розроблених на їх підставі, головна роль яких полягає у вирішенні наукових і практичних проблем, актуальних для медицини. В процесі заняття викладач використовує індивідуальний підхід по питанням тематики дисципліни.

Основними організаційними формами навчання є лекційні, практичні заняття та семінарські заняття. Лекції покликані підвищити інтерес слухачів до глибшого самостійного вивчення питань навчальної дисципліни. Практичні заняття закріплюють набуті на лекціях і під час самостійної підготовки знання та формують у слухачів навички, а семінарські заняття поглиблюють знання з цієї дисципліни.

Режим доступу до курсу на Навчальному порталі Української військово-медичної академії (УВМА):

<https://mcdl.mil.gov.ua/course/index.php?categoryid=465>

2. Мета викладання дисципліни

Метою викладання дисципліни є: набуття слухачами знань, умінь і навичок щодо теоретичних і практичних аспектів медичної психології, спрямованих на вивчення особливостей змін психіки при захворюваннях, психологічних аспектів забезпечення лікарської діяльності, визначення структури індивідуальності, побудови міжособистісних відносин з врахуванням психічних станів, а також задачами і змістом медико-психологічного супроводу лікувально-діагностичного процесу.

3. Завдання вивчення дисципліни

Завданнями навчальної дисципліни є:

вивчення особливостей змін психіки при соматичних і психічних захворюваннях;

дослідження хвороботворних для психіки умов життя і діяльності людини;

вивчення особистісних особливостей, які запобігають захворюванню або сприяють йому;

навчити слухачів кваліфікованому використанню знань медично психології в лікувально-діагностичному та навчальному процесі.

4. Очікувані результати (компетентності)

4.1. У процесі вивчення дисципліни слухачі повинні знати:

4.1.1. сомато-психологічну структуру індивідуальності, визначення індивідуально-психотипологічних особливостей.

4.1.2. окремі методики оцінювання особистісних характеристик.

4.1.3. психологічні особливості спілкування з хворими, побудови міжособистісних відносин.

4.1.4. принципи та основні положення психологічного супроводу лікувально-діагностичного процесу.

4.2. У процесі вивчення дисципліни слухачі повинні вміти:

4.2.1. аналізувати сомато-психологічну структуру індивідуальності, визначати індивідуально-психотипологічні особливості.

4.2.2. оцінювати особистісні характеристики хворої і здорової людини.

4.2.3. враховувати психологічні особливості спілкування з хворими, адекватно будувати міжособистісні відносини.

4.2.4. здійснювати заходи психологічного супроводу лікувально-діагностичного процесу.

4.3. Компетенції, які набуваються під час засвоєння навчальної дисципліни

4.3.1. Загальні компетенції, які набуваються під час засвоєння навчальної дисципліни:

здатність застосовувати на практиці набуті теоретичні знання, практичні навички і вміння (ЗК-3).

здатність використовувати знання про основні напрямки та методи наукових досліджень для організації наукових досліджень у військово-медичній галузі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з застосуванням стандартних методик та з використанням програмно-технічних засобів (ЗК-4).

4.3.2. Професійні компетенції які набуваються під час засвоєння навчальної дисципліни:

Здатність до управління первинним контактом з пацієнтом охоплюючи весь спектр проблем із здоров'ям, ефективно і належним чином надавати первинну медичну допомогу, раціонально використовуючи наявні ресурси охорони здоров'я, здійснюючі моніторинг, оцінку, удосконалення якості та безпечності медичної допомоги (СК-1).

Здатність застосовувати пацієнт-орієнтований підхід, з урахуванням інтересів пацієнта та розглядати його проблеми в контексті існуючих обставин; надавати тривалу і безперервну допомогу, яка визначається потребами пацієнта (СК-2).

Здатність розвивати спеціальні навички вирішення проблем з урахуванням поширеності хвороб та захворюваності прикріпленого населення,

надавати допомогу при захворюваннях на ранніх і недиференційованих стадіях; ефективно та раціонально використовувати діагностичні і лікувальні заходи (СК-3).

Здатність до комплексної оцінки пацієнтів, що мають кілька медичних проблем, потребують одночасного лікування як гострих, так і хронічних станів; управляти та координувати профілактичні заходи, лікування, догляд, паліативну допомогу та реабілітацію (СК-4).

Здатність до орієнтації на громаду та узгодження з наявними ресурсами медико-санітарних потреб окремих пацієнтів і медико-санітарних потреб суспільства, в якому вони живуть (СК-5).

Здатність до цілісного підходу до вирішення проблем із здоров'ям пацієнтів, враховуючи їх фізичні, психологічні, соціальні, культурні особливості (СК-6).

Здатність до організації планування заходів медичної служби та здійснення обліку і звітності у військово-медичних підрозділах у мирний та воєнний час (СКв-1).

Здатність організувати і здійснювати лікувально-діагностичний процес, лікувально-профілактичні заходи та заходи з військово-лікарської експертизи та донорства серед особового складу військової частини у мирний та воєнний час (СКв-3).

4.4. Запланований результат навчання:

4.5.1. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності (РНз-2).

4.5.2. Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки. Вміти приймати обґрунтоване рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи (РНз-5).

4.5.3. Вміти ефективно організувати роботу в закладі первинної медичної допомоги, з урахуванням нормативної бази та правових аспектів діяльності лікаря загальної практики-сімейного лікаря, роботу в команді, дбати про безперервний професійний розвиток (РНс-1).

4.5.4. Вміти застосовувати алгоритм первинної діагностики та скринінгу психічних і поведінкових розладів та їх лікування відповідно до протоколів та стандартів МОЗ України. Забезпечення маршруту пацієнта (РНс-17).

4.5.5. Організовувати планування заходів медичної служби та здійснення обліку і звітності у військово-медичних підрозділах у мирний та воєнний час (РНв-1).

4.5.6. Вміти організувати і здійснювати лікувально-діагностичний процес, лікувально-профілактичні заходи та заходи з військово-лікарської експертизи та донорства серед особового складу військової частини у мирний та воєнний час (РНв-3).

5. Пререквізити

Вміння працювати на ПЕОМ, здійснювати пошук інформації у глобальній мережі Інтернет, використовувати сучасні інформаційні технології.

«Актуальні питання медичної психології» як навчальна дисципліна ґрунтується на вивченні слухачами УВМА психологічних знань та методик у діяльності медичного (лікарняного) закладу.

6. Тривалість курсу

1. Обсяг дисципліни: 1 кредит ECTS, 30 годин.
2. Лекції: 2 години
3. Практичні заняття: 10 годин
4. Семінарські: 6 години
5. Форми контролю: поточний контроль, модульний контроль, залік без оцінки

Теми що розглядаються:

Тема 1. Основи медичної психології.

Тема 2. Загальне поняття про індивідуальність та її розвиток

Тема 3. Психологія взаємовідносин

Тема 4. Психологія лікувально-діагностичного процесу

7. Інформація про викладача

Викладач	Кальниш Валентин Володимирович
Науковий ступінь, вчене звання	доктор біологічних наук, професор
Посада	Професор кафедри
Наукові інтереси	Авіаційна медицина, психофізіологія
Контактний телефон викладача	067 348 81 43
E-mail викладача	vkalnysh@ukr.net
Викладач	Краснопольський Арсеній Леонідович
Науковий ступінь, вчене звання	немає
Посада	Старший викладач кафедри
Наукові інтереси	Психофізіологія, медична психологія, суднова медицина
Контактний телефон викладача	050 504 55 24
E-mail викладача	vmd_kadru@ukr.net

8. Методи викладання

Денна форма навчання;

– фронтальна форма навчання, коли усі слухачі під контролем викладача виконують одне і теж завдання одночасно;

– індивідуальна форма навчання, коли слухачі виконують завдання послідовно, один за одним.

При цьому, залежно від необхідності досягнення рівнів знання чи вміння викладач повинен використовувати наступні методи.

За джерелами знань використовують методи навчання:

словесні – розповідь, пояснення, лекція, інструктаж, робота з літературою;

наочні – демонстрація, ілюстрація, спостереження;

практичні – практична робота, вирішення задачі, самостійна робота.

Інтерактивні методи – дискусія, робота в малих групах, ділова гра.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи:

- пояснювальний (викладач доводить готову інформацію різними засобами,

а слухачі її сприймають, усвідомлюють та фіксують у пам'яті. Цей метод є одним із найбільш економічних способів передачі знань, передбачає використання таких засобів інформації, як слово (усне і друковане), різні наочні посібники,

плакати, комп'ютерний ілюстраційний матеріал і т. ін. Знання, які отримані в результаті реалізації цього методу не формують вміння, цей метод використовується для досягнення рівня «Знати»);

- репродуктивний (головною ознакою якого є доведення і повторення способу діяльності, згідно завдання викладача);

- проблемного викладу (використовується викладачем при постановці проблеми перед тими, хто навчається і подальшого її вирішення, але при цьому викладач показує шляхи рішення, розкриває хід своєї думки. Цей метод повинен застосовуватись викладачем під час проведення практичних занять. Безпосереднім результатом проблемного викладання повинно бути засвоєння слухачами способу і логіки вирішення конкретної проблеми, але ще без вміння застосовувати їх самостійно);

- частково-пошуковий (для досягнення мети поступового наближення слухачів до самостійного вирішення проблем шляхом попереднього навчання виконання окремих елементів рішення. Використовується при виконанні практичних завдань коли спосіб пошуку оптимального рішення визначає викладач, але рішення знаходить сам слухач).

- дослідницький (використовується для забезпечення творчого застосування знань, оволодіння методами наукового пізнання, формування риси творчої діяльності. Формою застосування цього методу є завдання на самопідготовку).

За системним підходом: стимулювання та мотивація; контроль та самоконтроль.

За основними етапами процесу: формування знань; формування умінь і навичок; застосування знань; узагальнення; закріплення; перевірка.

9. Політика курсу

Слухач повинен:

- вчасно приходити на заняття;
- у випадку пропуску лекційних / практичних занять без поважної причини,
слухач може бути не допущений до підсумкового контролю (заліку), або його підсумкова оцінка буде знижена;
- добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю;
- брати активну участь у практичних заняттях;
- бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими слухачами, зокрема під час обговорення питань на лекційних, практичних та семінарських заняттях;
- на свій вибір має підготувати один реферат / одну презентацію з матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення;
- слухач може перескласти підсумковий модульний контроль у випадку отримання оцінки «незадовільно»;
- у випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи підсумкового контролю, слухач отримає «0» балів;
- неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку навчального закладу; інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють навчальний процес в УВМА.

Якщо слухач має претензії до викладача через оцінювання, якість надання послуг тощо, спершу треба повідомити про це самого викладача; якщо проблему не вдалося вирішити, слухач має право звернутися до начальника кафедри чи керівництва факультету.

10. Види контролю знань та методи їх проведення

Складовою частиною процесу навчання є система контролю та звітності слухачів за якістю засвоєння навчального матеріалу. Головна мета контролю полягає у забезпеченні наукового рівня придбаних слухачами знань, міцності сформованих у них вмінь та навичок.

Для визначення рівня засвоєння слухачами навчального матеріалу використовуються наступні форми та методи контролю і оцінювання знань:

- оцінювання слухача під час семінарських і практичних занять;
- складання підсумкового модульного контролю (заліку).

Для цього використовуються наступні засоби діагностики рівня підготовки слухачів - розв'язування ситуаційних завдань, тести, виконання практичних завдань з трактуванням та оцінкою їх результатів, контроль практичних навичок.

Кількість контрольних заходів, форми їх проведення, періодичність доводяться до слухачів на початку вивчення дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді заліку в термін, встановлений графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою навчальної дисципліни.

Форма проведення контролю (усна, письмова, комбінована), зміст і структура контрольних завдань, білетів та критерії оцінювання обговорюються на засіданні кафедри і затверджуються начальником кафедри не пізніше ніж за місяць до початку складання контрольного заходу. Названі матеріали дійсні протягом навчального року, вони є складовою навчально-методичної документації з дисципліни і зберігаються на кафедрі. Можливе поєднання різних форм контролю.

11. Шкала оцінок

Оцінка успішності слухача з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння модуля і має визначення за системою ECTS та шкалою, прийнятою в Україні.

Для слухачів, які не склали підсумковий модульний контроль, по завершенню вивчення дисципліни передбачається термін для перескладання.

Розподіл балів, які отримують слухачі

Рік підготовки 2-й, 2-й, 3-й, 4-й, 5-й і 6-й семестри		Сума (R)
Поточний контроль	Модульний контроль (залік)	
60	40	100

Максимальна кількість балів, яку слухач може набрати під час всіх передбачених практичних та семінарських занять кредитного модуля, а також індивідуальних завдань, дорівнює 60 балам. За підсумковий модульний контроль слухач може набрати максимально 40 балів.

Рейтингова оцінка слухача з дисципліни складається з балів, що він отримує за:

1. Відповіді на 2 семінарських заняттях;
2. Виконання 6 практичних завдань;
3. Виконання індивідуальних завдань;
4. Підсумкового модульного контролю.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

Ваговий (рейтинговий) бал за одну відповідь дорівнює:

$$60 : 4 = 14 \text{ балів}$$

- повне та самостійне виконання практичного завдання або повна та обґрунтована відповідь на запитання 12,6 - 14,0 (90-100%);
- неповне, але самостійне виконання практичного завдання або майже повна відповідь на запитання 10,6 - 12,5 (76-89%);
- виконання практичного завдання за допомогою 8,4 - 10,5 (60-75%);

викладача або неповна відповідь на запитання

– слухачі не здатний виконати практичне завдання
навіть за допомогою викладача або відсутня відповідь на
запитання

0 - 8,3 (0-59%).

Максимальна кількість балів на всіх практичних та семінарських заняттях дорівнює:

$$4 \times 14,0 = 56 \text{ балів}$$

Мінімальна кількість балів, яку слухач може набрати під час всіх передбачених практичних та семінарських занять кредитного модуля, дорівнює:

$$4 \times 8,4 = 34 \text{ балів}$$

Залік.

Максимальна кількість балів за залік дорівнює: 40 балів:

- правильно та повністю виконані всі завдання заліку: 36-40 балів;
- частково виконані завдання заліку: 31-35 балів;
- завдання заліку виконані частково та з помилками: 25-30 балів;
- завдання заліку не виконані або виконані неправильно: 0-24 балів.

Змістовий модуль, тема	Максимальний бал	Мінімальний бал
Тема 1	14	8,4
Тема 2	14	8,4
Тема 3	14	8,4
Тема 4	14	8,4
Разом:	56	34
Індивідуальні завдання	4	
Разом за модуль	60	34
Підсумковий модульний контроль	40	25
Разом сума балів	100	59

Умови допуску до підсумкового модульного контролю (заліку)

Слухач допускається до підсумкового модульного контролю (заліку), якщо він до початку заліку ліквідував заборгованість за всіма видами робіт, які передбачені робочою навчальною програмою дисципліни.

Підвищення рейтингової оцінки (в балах) слухача з кредитного модуля відбувається шляхом виконання індивідуальних завдань за рахунок часу, відведеного на самостійну роботу.

Рейтингова оцінка (в балах) з кредитного модуля (R1) має бути не менше 34 балів від суми рейтингових (вагових) балів контрольних заходів протягом вивчення кредитного модуля.

Слухач, який набрав рейтингову оцінку з кредитного модуля менше за 34 балів, до заліку не допускається. Він отримує оцінку **F** (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни.

Критерії оцінювання підсумкового модульного контролю

Максимальна кількість балів за підсумковий модульний контроль (залік) (R2) дорівнює 40 балам, а мінімальна – 25 балам.

Порядок застосування рейтингової системи оцінювання

Рейтингова система оцінювання успішності з навчальної дисципліни доводиться слухачам на першому занятті.

Рейтингова оцінка (сума балів), яку слухач набрав з кредитного модуля за результатом всіх видів навчальних занять, доводиться до слухача на останньому занятті.

Рейтингова оцінка (в балах) кредитного модуля **R** визначається як сума рейтингового балу з кредитного модуля, яку слухач набрав протягом навчальних занять (**R1**) та рейтингового балу за результатами заліку (**R2**).

Для визначення оцінки за шкалою ЄКТС та національною шкалою рейтингова оцінка (в балах) кредитного модуля **R** переводиться згідно з таблицею.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для заліку
90-100	A	зараховано
85-89	B	
75-84	C	
65-74	D	
60-64	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

**12. Структура та розподіл навчального часу з тем і видів навчальних занять з навчальної дисципліни
«Актуальні питання медичної психології»**

1	2	3	4	5	6	7	8
Тема 1.Основи медичної психології							
1.	Лекція 1	2	2	-	1. Теоретичні і методологічні основи медичної психології 2. Зміст медичної психології	Персональний комп'ютер. Мультимедійний проектор. Презентація за темою	Основна: 5. – 406 с., 8. – 592 с., 10. – 416 с., 13. – 1056 с. Допоміжна: 3. – 320 с., 17. – 411 с.
2.	Практичне заняття 1	2	2	-	1. Використання методів медичної психології в діагностиці, лікуванні та профілактиці захворювань 2. Методи психологічного дослідження (клінічної бесіди; спостереження; експеримент; психодіагностичне обстеження)	Конспект лекції. Бланки методик, література, методична розробка за темою	Основна:8. – 592 с., 10. – 416 с., 13. – 1056 с. Допоміжна: 3. – 320 с., 17. – 411 с.
Тема 2. Загальне поняття про індивідуальність та її розвиток							
4.	Семінарське заняття 2/1	2	2	-	1. Структура індивідуальності 2. Індивідуально-психологічні особливості в розвитку індивідуальності 3. Особливості психології хворого	Конспект лекції. Методична розробка за темою. Реферати	Основна: 2. – 528 с., 3. – 701 с., 11. – 416 с., 12. – 716 с. Допоміжна:

1	2	3	4	5	6	7	8
					4. Методи дослідження індивідуальності		7. – 532 с., 9. – 432 с., 18. – 404 с.
5.	Практичне заняття 2/1	4	4	-	1. Рівневий підхід до визначення психологічних типів 2. Визначення психотипів за допомогою опитувальників (тестування) 3. Додаткові ознаки	Конспект лекції. Методичні розробки за темою. Бланки, таблиці	Основна: 2. – 528 с., 3. – 701 с., 11. – 416 с. 12. – 716 с. Допоміжна: 7. – 532 с., 9. – 432 с., 18. – 404 с.
Тема 3. Психологія взаємовідносин							
7.	Семінарське заняття 3/1	2	2	-	1. Соціальна зрілість, соціальний статус, соціальна активність особистості 2. Методи дослідження та оцінки соціального статусу особистості	Конспект лекції. Методична розробка за темою. Реферати	Основна література: 2. – 528 с., 5. – 406 с., 9. – 236 с. 11. – 416 с. Допоміжна: 9. – 432 с. 19. – 624 с.
8.	Практичне заняття 3/1	2	2	-	1. Методи дослідження спілкування та комунікативності 2. Опрацювання методик дослідження особливостей спілкування	Конспект лекції. Методичні розробки за темою. Робоча папка	Основна література: 2. – 528 с., 5. – 406 с., 9. – 236 с. 11. – 416 с. Допоміжна: 9. – 432 с. 19. – 624 с.
Тема 4. Психологія лікувально-діагностичного процесу							
10.	Семінарське заняття	2	2	-	1. Медико-психологічний	Конспект лекції.	Основна література:

1	2	3	4	5	6	7	8
	4/1				супровід лікувально-діагностичного процесу 2. Психологічні аспекти при різних видах захворювань 3. Основні концепції психосоматичних розладів	Методична розробка за темою. Реферати	1. – 376 с., 4. – 943 с., 6. – 464 с. 7. – 328 с. Допоміжна: 3. – 452 с., 12. – 544 с., 15. – 250 с.
11.	Практичне заняття 4/1	2	2	-	1. Визначення внутрішньої картини хвороби. 2. Методи лікувально-діагностичного процесу	Конспект лекції. Методичні розробки за темою. Робоча папка	Основна: 1. – 376 с., 4. – 943 с., 6. – 464 с. 7. – 328 с. Допоміжна: 3. – 452 с., 12. – 544 с., 15. – 250 с.
ЗАЛІК		2	2	-			

13. Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Основи медичної психології.

Значення медичної психології в діяльності військового лікаря.

Використання методів медичної психології в діагностиці, лікуванні та профілактиці психічних, соматичних, соматопсихічних та психосоматичних захворювань.

Тема 2. Загальне поняття про індивідуальність та її розвиток

Психотипологічні особливості структури індивідуальності.

Прояви захворювань з урахуванням розвитку індивідуальності.

Тема 3. Психологія взаємовідносин

Вплив соціальних факторів на сутність особистості.

Методи дослідження та оцінки соціального статусу особистості.

Тема 4. Психологія лікувально-діагностичного процесу

Внутрішня картина хвороби.

Основні концепції психосоматичних розладів.

Використання методів медичної психології в діагностиці, лікуванні та профілактиці психічних і психосоматичних захворювань.

14. Питання до заліку

1. Психологія та її значення для медицини.
2. Основні теоретико-методологічні проблеми медичної психології.
3. Предмет, зміст та актуальні задачі медичної психології.
4. Загальне поняття про індивідуальність та її розвиток
5. Медико-психологічні аспекти структури індивідуальності.
6. Індивідуально-психотипологічні особливості хворих.
7. Загальне поняття про взаємовідносини та взаємостосунки.
8. Психічне реагування на захворювання.
9. Психологічні особливості спілкування з хворими.
10. Психологічна сутність конфлікту.
11. Види та типи конфлікту.
12. Методи діагностики та оцінки конфліктної ситуації.
13. Взаємовідносини “лікар-хворий”, “хворий-хворий”.
14. Медико-психологічний супровід лікувально-діагностичного процесу.
15. Внутрішня картина хвороби.
16. Психічні розлади при різних видах захворювань.
17. Основні концепції психосоматичних розладів.
18. Психологія екстремальних і кризових станів.
19. Вікові аспекти психічних розладів.
20. Загальні принципи та основні положення психологічного супроводу лікувально-діагностичного процесу.
21. Методи дослідження в медичній психології та їх використання в практиці військового лікаря.

22. Використання психологічних методів для ранньої діагностики преморбідних станів та психосоматичних розладів.
23. Використання психологічних методів для ранньої діагностики
24. Медико-психологічні методи оцінки та корекції психічних станів.

15. Рекомендована література

Основна (базова) література

1. Александровский Ю.А. Пограничные психические расстройства. – М.: Медицина, 1993. – 398 с.
2. Бройтигам В., Крисан П., Рад М. Психосоматическая медицина. – М.: Гэотар, 1999. – 376 с.
3. Волков П. Разнообразие человеческих миров: Руководство по профилактике душевных расстройств. – М., 2000. – 528 с.
4. Гиндулин В.Я., Гурьева В.А. Личностная патология. – М.: Триада – Х., 1999. – 265 с.
5. Гройсман А.Л. Клиническая психология, психосоматика и психопрофилактика. – М.: Магистр-Пресс, 2002. – 452 с.
6. Жмуров В.А. Психические нарушения. – М.: МЕДпресс-информ, 2008. – 1016 с.
7. Захаров Ю.М., Захаров В.И. Информационное обеспечение медико-социальной реабилитации участников войн. – СПб.: Норд-мед-издат, 1999. – 408 с.
8. Ильин Е.П. Психология индивидуальных различий. – СПб.: Питер, 2004. – 701 с.
9. Китаев-Смык Л.А. Психология стресса. Психологическая антропология стресса. – М.: Академический Проект, 2009. – 943 с.
10. Кондрашенко В.Т., Донской Д.И. Общая психотерапия. – Минск, 1997. – 464 с.
11. Конечный Р., Боухал М. Психология в медицине. – Прага: Авиценум, 1983. – 406 с.
12. Либин А.В. Дифференциальная психология: На пересечении европейских, российских и американских традиций. – М.: Смысл, 1999. – 532 с.
13. Литвинцев С.В., Снедков Е.В., Резник А.М. Боевая психическая травма: Руководство для врачей. – М.: Медицина, 2006. – 432 с.
14. Любан-Плоцца Б., Пельдингер В., Креггер Ф., Ледерах-Гофманн К. Психосоматичний хворий на прийомі у лікаря. – К.: Адеф-Україна, 1997. – 328 с.
15. Медико-психологическая коррекция и реабилитация военнослужащих. Методическое пособие / Под ред. В.С. Новикова и др. – М., 1998. – 192 с.
16. Менделевич В.Д. Клиническая и медицинская психология: Практическое руководство. – М.: МЕД пресс, 1998. – 592 с.

17. Овчинников Б.В., Павлов К.В., Владимирова И.М. Ваш психологический тип. – СПб.: Андреев и сыновья, 1994. – 236 с.
18. Палій А.А. Диференціальна психологія. – К.: Академвидав, 2010. – 432 с.
19. Прохоров А.О., Валиуллина М.Е., Габдреева Г.Ш., Гарифуллина М.М., Менделевич В.Д. Психология состояний: Учебное пособие. – М.: Изд-во «Когнитив-Центр», 2011. – 624 с.
20. Психологічне забезпечення психічного і фізичного здоров'я: навчальний посібник / М.С. Корольчук, В.М. Крайнюк, А.Ф. Косенко, Т.І. Кочергіна. – К.: Фірма "ІНКІОС", 2002. – 272 с.
21. Сидоров П.И., Парняков А.В. Введение в клиническую психологию. В 2-х томах. – М., 2000. – т.1. – 416 с.; т.2. – 425 с.
22. Тополянский В.Д., Струковская М.В. Психосоматические расстройства. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2015. – 544 с.
23. Ушаков Г.К. Пограничные нервно-психические расстройства. – М.: Медицина, 1987. – 366 с.
24. Фейдимен Д., Фрейгер Р. Теория и практика личностно-ориентированной психологии. – М.: "Три Л", 1996. – 416 с.
25. Франц М.-Л. Психотерапия. – М.: Касталия, 2016. – 250 с.
26. Хиллманн Э. Пересмотр психологии. – М.: Касталия, 2016. – 320 с.
27. Эдингер Э. Наука о душе. – М.: Касталия, 2016. – 384 с.
28. Юнг К.Г. Психологические типы. – СПб. – М.: Прогресс-Универс, 1995. – 716 с.
29. Юнг К.Г. ЭОН. – М.: АСТ, 2009. – 411 с.
30. Юнг К.Г., Симан Г. Восток и Запад. Западная психология и восточная йога. – М.: Касталия, 2016. – 404 с.
31. Ягунов В.В. Військова психологія. – К.: Тандем, 2004. – 624 с.
32. Ясперс К. Общая психопатология. – М.: Практика, 1997. – 1056 с.

Провідний лектор:

Професор кафедри авіаційної, морської медицини та психофізіології факультету перепідготовки та підвищення кваліфікації Української військово-медичної академії, доктор біологічних наук, професор
працівник Збройних Сил України

Валентин КАЛЬНИШ

Лектор:

Старший викладач кафедри авіаційної, морської медицини та психофізіології факультету перепідготовки та підвищення кваліфікації Української військово-медичної академії
полковник медичної служби

Арсеній КРАСНОПОЛЬСЬКИЙ